



T.C.
SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI

TÜRKİYE BİLİMLER AKADEMİSİ

2022 YILI SAYIŞTAY DENETİM RAPORU

Eylül 2023



Tel : 90 (312) 295 30 00
Fax : 90 (312) 295 48 00



www.sayistay.gov.tr
sayistay@sayistay.gov.tr



İnönü Bulvarı No: 45
06520 Balgat-Çankaya/ANKARA

İÇİNDEKİLER

1.	KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ.....	1
2.	KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU.....	5
3.	SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU	5
4.	DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI.....	6
5.	İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ	6
6.	DENETİM GÖRÜŞÜ.....	7
7.	DENETİM BULGULARI.....	7

TABLÖLÄR LİSTESİ

Tablo 1: 2022 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu	3
Tablo 2: 2022 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu	3
Tablo 3: 2022 Yılı Faaliyet Sonuçları Tablosu	4

KISALTMALAR

KHK: Kanun Hükümünde Kararname

TÜBA: Türkiye Bilimler Akademisi

BULGU LİSTESİ

A. Denetim Görüşünün Dayanağı Bulgular

Herhangi bir denetim bulgusu tespit edilmemiştir.

B. Diğer Bulgular

1. Elektrik Dağıtım Şirketine Ödenen Güvence Bedellerinin Alınan Depozito ve Teminatlar Hesabına Kaydedilmesi

1. KAMU İDARESİ HAKKINDA BİLGİ

1.1. Mevzuat ve Görevler

02.09.1993 tarihli ve 21686 sayılı Resmi Gazete'de yayımlanan 497 sayılı Kanun Hükmünde Kararname (KHK) ile kurulan Türkiye Bilimler Akademisi'nin (TÜBA) kuruluşuna ilişkin bu KHK, 703 sayılı KHK'nın 97'nci maddesi ile yürürlükten kaldırılmış, 15.07.2018 tarihli 4 nolu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 566 ve devamı maddeleri ile Kurumun kuruluşu yeniden düzenlenmiştir. Söz konusu 4 No'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesinin 567'nci maddesinde Türkiye Bilimler Akademisinin görevleri aşağıdaki gibi sıralanmıştır.

a) Bilimsel konularda ve bilimsel önceliklerin saptanması amacıyla incelemelerde bulunmak ve danışmanlık yapmak.

b) Toplumda bilimsel yaklaşım ve düşüncenin yayılmasını sağlamak.

c) Cumhurbaşkanına Türk bilim insanları ve araştırmacılarının toplumsal statüleri, yaşam düzeyleri, gelirleri ve bilimsel faaliyetlerin gereği olan özel kolaylık ve ayrıcalıklara ilişkin mevzuat değişiklikleri önermek.

ç) Bilimin öneminin ülke kamuoyunca takdir ve kabulünü sağlamak ve bilim adamlığını özendirmek için ödüller vermek.

d) Amaçların gerçekleştirilmesi ve görevlerin yerine getirilebilmesi ile ilgili her türlü faaliyette bulunmak.

1.2. Teşkilat Yapısı ve İnsan Kaynakları

Türkiye Bilimler Akademisi (TÜBA) Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının ilgili kuruluşu olup, bilimsel, idari ve mali özerkliğe sahiptir. 15.07.2018 tarihli ve 30479 sayılı Resmi Gazetede yayımlanarak yürürlüğe konulan “Bakanlıklara Bağlı, İlgili, İlişkili Kurum ve Kuruluşlar ile Diğer Kurum ve Kuruluşların Teşkilatı Hakkında 4 nolu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin Kırkıncı Bölümünde düzenlenen Akademinin organları; Akademi Genel Kurulu, Akademi Konseyi ve Akademi Başkanlığı'ndan oluşmaktadır.

Akademi Genel Kurulu, aslî ve asosye üyeler ile şeref üyelerinden oluşmakta olup, temel görevleri Akademi Konseyince hazırlanacak strateji ve politikalara ilişkin önerileri görüşerek onaylamak; Akademi faaliyetleri ile Akademi Konseyinin çalışmalarını

değerlendirmek ve TÜBA tarafından yürütülmesi istenilen faaliyetleri Akademi Konseyine önermektir.

Genel Kurul tarafından seçilen oniki üye ile Akademi Başkanından oluşan Akademi Konseyi'nin temel görevi ise Akademiye ilişkin faaliyetleri düzenlemek ve yürütmek olup, Kararname'de belirtilen diğer düzenleme, onaylama ve icra yetkilerini kullanmaktadır. Akademi Başkanlığı ise Akademi Başkanı ile Akademinin idari ve sekretarya faaliyetlerini yürüten Genel Sekreter ve hizmet birimlerinden oluşmaktadır.

Akademinin hizmet birimleri şunlardır:

- a) Akademik Faaliyetler ve Yayın Hizmetleri Dairesi Başkanlığı,
- b) Uluslararası İlişkiler Dairesi Başkanlığı,
- c) Yönetim Hizmetleri Dairesi Başkanlığı,
- ç) Hukuk Müşavirliği.

TÜBA Ankara'da bulunan ana hizmet binalarının yanısıra İstanbul'da bulunan Maçka Kütüphanesi ile Rabi Medrese'de hizmetlerini sürdürmektedir.

TÜBA halen toplam 46 çalışanı ile faaliyetlerini sürdürmektedir. Bunlardan 9'u İstanbul'da bulunan Maçka Kütüphanesi ile Rabi Medresesinde, diğerleri ise Ankara'da görev yapmaktadır. 11 personel araştırmacı ve danışman, 2 personel sekretarya ofisi çalışanı, 32 personel ise sürekli işçi statüsünde görevlerini ifa etmektedir.

1.3. Mali Yapı

TÜBA 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na ekli II sayılı cetvelde yer alan özel bütçeli bir kamu idaresidir. Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile verilen hazine yardımı ve öz gelirlerini kullanarak giderlerini finanse etmektedir.

4 no'lu Cumhurbaşkanlığı Kararnamesi'nin 579'uncu maddesinde sayıldığı üzere kurumun gelirleri; her yıl genel bütçeden aktarılan tutar, her türlü bağış, vasiyet ve yardımlar, Akademi dışına verilecek hizmetler ve projeler karşılığında elde edilen gelirler, yayım ve diğer faaliyet gelirleri, taşınır ve taşınmaz malların değerlendirilmesiyle elde edilen gelirler, fikrî ve sınai mülkiyet haklarından elde edilen gelirler ile diğer gelirlerden oluşmaktadır.

TÜBA'nın 2022 yılı bütçe verileri aşağıdaki şekilde gerçekleşmiştir.

Tablo 1: 2022 Yılı Bütçe Giderleri ve Ödenekler Tablosu

Ekonomik Kodu	Ödenek Türü	Başlangıç Ödeneği (A) (TL)	Yıl Sonu Ödeneği (TL)	Yıl Sonu Gerçekleşme (B) (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (C=B/A*100) (%)
01	Personel Giderleri	7.923.000,00	11.132.815,00	9.419.284,00	118,89
02	Sosyal Güvenlik Kurumlarına Devlet Primi Giderleri	1.273.000,00	1.788.565,00	1.400.221,00	109,99
03	Mal ve Hizmet Alım Giderleri	4.285.000,00	7.394.000,00	7.086.072,00	165,37
04	Faiz Giderleri	0,00	0,00	0,00	0,00
05	Cari Transferler	11.529.000,00	17.479.000,00	16.375.827,00	142,04
06	Sermaye Giderleri	2.500.000,00	5.000.000,00	2.126.225,00	85,05
07	Sermaye Transferleri	2.500.000,00	0,00	0,00	0,00
08	Borç Verme	0,00	0,00	0,00	0,00
TOPLAM		30.010.000,00	42.794.380,00	36.407.629,00	121,32

Tablo 1’de gösterildiği üzere, 2022 yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile TÜBA bütçesi 30.010.000,00 TL olarak belirlenmiştir. Yıl içerisinde gerçekleştirilen revizyonlar sonucunda bütçe, 42.794.380,00 TL’ye yükselmiştir. Söz konusu ödeneğin 36.407.629,00 TL’si harcanmıştır. Buna göre yıl sonu itibarıyla gerçekleşen harcamanın başlangıç ödeneğine oranı ise %121,32 olarak gerçekleşmiştir.

Tablo 2: 2022 Yılı Bütçe Gelirleri Tablosu

Gelir Kalemleri	2022 Yılı Bütçe Geliri Tahmini (A) (TL)	2022 Yılı Gerçekleşen Bütçe Geliri (B) (TL)	Gerçekleşme Yüzdesi (C=B/A*100) (%)
Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri	207.000,00	312.223,00	150,83
Alınan Bağış ve Yardımlar	29.330.000,00	36.956.012,00	126,00
Diğer Gelirler	73.000,00	878.971,00	1.204,07
TOPLAM	29.610.000,00	38.147.206,00	128,83

Tablo 2’de görüleceği üzere, 2022 yılı gerçekleşmesi 38.147.206,00 TL olan toplam

bütçe gelirinin; 36.956.012,00 TL'sini Alınan Bağış ve Yardımlar, 878.971,00 TL'sini Diğer Gelirler, 312.223,00 TL'sini ise Teşebbüs ve Mülkiyet Gelirleri oluşturmaktadır. Alınan Bağış ve Yardımlar 2022 yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile İdarenin bağlı kuruluşu olduğu Sanayi ve Teknoloji Bakanlığı bütçesinin transferler tertibinden gönderilen Hazine yardımından oluşmaktadır. 2022 yılında, İdarenin bütçe gelir tahminine göre %128,83 oranında artış olmuştur.

Tablo 3: 2022 Yılı Faaliyet Sonuçları Tablosu

Faaliyet Giderleri Toplamı (A)	Faaliyet Gelirleri Toplamı (B)	İndirim, İade İskonto Toplamı (C)	Faaliyet Net Geliri (D=B-C)	Faaliyet Sonucu (D-A)
35.317.225,12	37.709.120,24	0,00	37.709.120,24	2.391.895,12

Tablo 3'de gösterildiği üzere İdarenin gider toplamı 35.317.225,12 TL olarak gerçekleşmiştir. Gelirler toplamının ise 37.709.120,24 TL'sine ulaştığı gözönüne alındığında olumlu faaliyet sonucunun 2.391.895,12TL olarak gerçekleştiği görülmüştür.

1.4. Muhasebe ve Raporlama Sistemi

TÜBA; 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu'na ekli II sayılı cetvelde, "Özel Bütçeli Diğer İdareler" arasında sayılan, Sanayi ve Teknoloji Bakanlığına bağlı tüzel kişiliğe sahip, özel bütçeli bir idaredir.

Mali işlemlerin muhasebe kayıtları Kurumun tabi olduğu Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği çerçevesinde tahakkuk esaslı muhasebe sistemine göre yapılmaktadır. Mali raporlama işlemleri, Genel Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nde tanımlanan ve ekinde düzenlenen mizan cetveli, temel mali tablolar ve diğer mali tablolar ile Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nin 539'uncu maddesinde yer alan defter, cetvel ve tablolara göre gerçekleştirilmektedir. Her türlü bütçe gideri ödemeleri Hazine ve Maliye Bakanlığı tarafından yönetilen Bütünleşik Kamu Mali Yönetim ve Bilgi Sisteminde yürütülmektedir.

Kurumun kendi muhasebe birimi mevcut olup, bütçesi performans esaslı program bütçeye göre yapılmaktadır.

"Kamu İdaresi Hesaplarının Sayıştay'a Verilmesi ve Muhasebe Birimleri ile Muhasebe Yetkililerinin Bildirilmesi Hakkında Usul ve Esaslar" ın 5'inci maddesi gereğince hesap dönemi sonunda Sayıştay'a gönderilmesi gereken defter, tablo ve belgelerden denetime sunulanlar aşağıda sayılmıştır. Denetim bunlar ile Usul ve Esasların 8'inci maddesinde yer alan

diğer belgeler dikkate alınarak yürütölüp sonuçlandırılmıştır.

- Birleştirilmiş veriler defteri,
- Geçici ve kesin mizan,
- Bilanço,
- Faaliyet sonuçları tablosu
- Öz kaynak değişim tablosu,
- Bütçelenen ve gerçekleşen tutarların karşılaştırma tablosu,
- İdare taşınır mal yönetimi ayrıntılı hesap cetveli ile idare taşınır mal yönetim hesabı

icmal cetveli

Denetim görüşü, kamu idaresinin tabi olduğu geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki temel mali tablolarından bilanço ve faaliyet sonuçları tablosuna verilmiştir.

2. KAMU İDARESİNİN SORUMLULUĞU

Denetlenen kamu idaresinin yönetimi, tabi olduğu muhasebe standart ve ilkelerine uygun olarak hazırlanmış olan mali rapor ve tabloların doğru ve güvenilir bilgi içerecek şekilde zamanında Sayıştaya sunulmasından, bir bütün olarak sunulan bu mali tabloların kamu idaresinin faaliyet ve işlemlerinin sonucunu tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir olarak yansıtmamasından ve ister hata isterse yolsuzluktan kaynaklansın bu mali rapor ve tabloların önemli hata veya yanlış beyanlar içermemesinden; kamu idaresinin gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğundan; mali yönetim ve iç kontrol sistemlerinin amacına uygun olarak oluşturulmasından, etkin olarak işletilmesinden ve izlenmesinden, mali tabloların dayanağını oluşturan bilgi ve belgelerin denetime hazır hale getirilmesinden ve sunulmasından sorumludur.

3. SAYIŞTAYIN SORUMLULUĞU

Sayıştay, denetimlerinin sonucunda hazırladığı raporlarla denetlenen kamu idarelerinin mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek, mali rapor ve tablolarının güvenilirliğine ve doğruluğuna ilişkin görüş bildirmek, gelir, gider ve malları ile bunlara ilişkin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmekle sorumludur.

4. DENETİMİN DAYANAĞI, AMACI, YÖNTEMİ VE KAPSAMI

Denetimlerin dayanağı; 6085 sayılı Sayıştay Kanunu, uluslararası denetim standartları, Sayıştay ikincil mevzuatı ve denetim rehberleridir.

Denetimler, kamu idaresinin hesap ve işlemlerinin kanunlara ve diğer hukuki düzenlemelere uygunluğunu tespit etmek ve mali rapor ve tablolarının kamu idaresinin tüm faaliyet ve işlemlerinin sonucunu doğru ve güvenilir olarak yansıttığına ilişkin makul güvence elde etmek ve mali yönetim ve iç kontrol sistemlerini değerlendirmek amacıyla yürütülmüştür.

Kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile bunları oluşturan hesap ve işlemlerinin doğruluğu, güvenilirliği ve uygunluğuna ilişkin denetim kanıtı elde etmek üzere yürütülen denetimler; uygun denetim prosedürleri ve tekniklerinin uygulanması ile risk değerlendirmesi yöntemiyle gerçekleştirilmiştir. Risk değerlendirmesi sırasında, uygulanacak denetim prosedürlerinin tasarlanmasına esas olmak üzere, mali tabloların üretildiği mali yönetim ve iç kontrol sistemleri de değerlendirilmiştir.

Denetimin kapsamını, kamu idaresinin mali rapor ve tabloları ile gelir, gider ve mallarına ilişkin tüm mali faaliyet, karar ve işlemleri ve bunlara ilişkin kayıt, defter, bilgi, belge ve verileri (elektronik olanlar dâhil) ile mali yönetim ve iç kontrol sistemleri oluşturmaktadır.

Bu hususlarla ilgili denetim sonucunda denetim görüşü oluşturmak üzere yeterli ve uygun denetim kanıtı elde edilmiştir.

5. İÇ KONTROL SİSTEMİNİN DEĞERLENDİRİLMESİ

Kontrol Ortamı Standartları bağlamında; Kurum organizasyon yapısı içerisinde görev, yetki ve sorumluluklar ile yetki devirleri ve sınırları tam ve açık bir şekilde belirlenip yazılı hale getirilmiştir. İdarede "Kamu Görevlileri Etik Davranış İlkeleri" ile ilgili eğitim ve bilgilendirme çalışmaları verilmekle birlikte sistematik eğitim verilmemesi nedeniyle kısmen yeterlidir. Personelin işe alınması, yer değiştirmesi, görevde yükselmesi, yeterlilik-performans değerlendirmesi ile disiplin hükümlerine yönelik insan kaynakları politikası, bilgilendirme çalışmaları yönüyle eksiktir, buna karşın hazırlanan bu prosedürler duyurulmuştur. Ayrıca hassas görevlere ilişkin prosedürler belirlenmemiştir.

Risk Değerlendirme Standartları açısından ele alındığında; Stratejik plan, zamanında yayımlanmış ve içerik açısından mevzuata uygundur. İdare performans programı içerik olarak

mevzuata uygun şekilde hazırlanmış ve zamanında yayımlanmıştır. İdare hiçbir iç kontrol riski belirlememiştir. Buna bağlı olarak risklerin değerlendirilmesine yönelik herhangi bir çalışma yapılmamıştır.

Kontrol Faaliyetleri Standartları kapsamında; İdare tarafından yetkileri belirlemek amacıyla iş akış süreçleri hazırlanmıştır ve personele duyurulmuştur. İdare tarafından yetki devirleri mevzuata uygun yapılmıştır. İdarede yapılan görevlendirmelerde, bunları farklı kişiler arasında dağıtılarak “görevler ayrılığı” ilkesine uyulmuştur. İdarece belirlenen risklerin kabul edilebilir düzeye indirilmesine yönelik kontrol faaliyetleri belirlenmemiştir. Ön mali kontrol sistemi, İç Kontrol ve Ön Mali Kontrole İlişkin Usul ve Esaslar’a uygun olarak kurulmuştur. Kamu idaresinin ön mali kontrol yönergesi mevcut değildir.

Bilgi ve İletişim Standartları bakımından; İdare faaliyet raporu içerik olarak mevzuata uygun hazırlanmıştır. İdarenin Kamu İç Kontrol Standartlarına Uyum Eylem Planı hazırlanmamıştır.

İzleme Standartları yönünden; İdarenin tüm birimleri tarafından iç kontrol sistemi, hukuki altyapının yetersiz olması nedeniyle değerlendirilmemektedir. Kamu İdaresinde iç denetim birimi kurulmamıştır. Buna bağlı olarak iç denetim biriminin iç kontrol sistemine ilişkin denetim çalışması mevcut değildir.

6. DENETİM GÖRÜŞÜ

Türkiye Bilimler Akademisi 2022 yılına ilişkin yukarıda belirtilen ve kamu idaresi tarafından sunulan geçerli finansal raporlama çerçevesi kapsamındaki mali rapor ve tablolarının tüm önemli yönleriyle doğru ve güvenilir bilgi içerdiği kanaatine varılmıştır.

7. DENETİM BULGULARI

Raporda yer alan bulgular, denetimler sonucunda tespit edilen hususlara kamu idaresi tarafından verilen cevapların değerlendirilmesi suretiyle düzenlenmiştir.

A. DENETİM GÖRÜŞÜNÜN DAYANAĞI BULGULAR

Herhangi bir denetim bulgusu tespit edilmemiştir.

B. DİĞER BULGULAR

Bu bölümde, mali rapor ve tablolara verilen görüş ile ilgili olmayan bulgular yer almaktadır.

BULGU 1: Elektrik Dağıtım Şirketine Ödenen Güvence Bedellerinin Alınan Depozito ve Teminatlar Hesabına Kaydedilmesi

Elektrik dağıtım şirketine ödenen güvence bedellerinin Alınan Depozito ve Teminatlar hesabına kaydedildiği görülmüştür.

Türkiye Bilimler Akademisi muhasebe kayıt ve işlemlerini Merkezi Yönetim Muhasebe Yönetmeliği'nde belirlenen usul ve esaslara göre yürütmektedir. Anılan Yönetmeliğin 142'nci maddesinde 226-Verilen Depozito ve Teminatlar Hesabının *“kamu idarelerince, bir işin yapılmasının üstlenilmesi veya bir sözleşmenin ya da diğer işlemlerin karşılığı olarak diğer kamu idareleri veya kişilere bir yıldan daha uzun süreli verilen depozito ve teminat niteliğindeki değerlerin izlenmesi için kullanılır”* denilmek suretiyle hesabın niteliği belirlenmiştir.

Bu durumda Akademinin hizmet binası olarak kullanmak üzere kiraladığı binalara bağlanan elektrik nedeniyle elektrik dağıtım şirketine ödenen güvence bedellerinin bu hesapta izlenmesi gerekmektedir. Ancak bu işlemin 330-Alınan Depozito ve Teminatlar Hesabına kaydedilerek muhasebeleştirildiği görülmüştür. Oysa burada Kurum tarafından alınan bir depozito veya teminat yoktur. Tam tersine Kurumca verilmiş olan teminat bedelleri söz konusudur ve bu nedenle 226-Verilen Depozito ve Teminatlar Hesabında izlenmesi hem muhasebe mantığının hem de yukarıya aynen alınan hükmün gereğidir.

Muhasebenin temel ilkeleri ve ilgili düzenlemeler gereği, elektrik dağıtım şirketine ödenen güvence bedellerinin 226-Verilen Depozito ve Teminatlar Hesabında izlenmesi gerekmektedir.

T.C. SAYIŞTAY BAŞKANLIĞI
06520 Balgat / ANKARA
Tel: 0 312 295 30 00; Faks: 0 312 295 48 00
e-posta: sayistay@sayistay.gov.tr
<https://www.sayistay.gov.tr>